

Noord-Zuid voor lokale besturen

FOCUS OP

Het opstellen van criteria voor de partnerzoektocht

Het opstellen van criteria voor de partnerzoektocht

- 🕒 Een weloverwogen partnerkeuze is een eerste cruciale stap voor het succes van een stedenband. Hierbij mag zeker niet over één nacht ijs gegaan worden. In de zoektocht naar een partnergemeente in het kader van een stedenband is het belangrijk om op voorhand de criteria te bepalen die kunnen gehanteerd worden bij de beoordeling van voorstellen van mogelijke partnergemeenten. Dit maakt een behandeling van de ingediende dossiers meer gestructureerd, transparant en objectief. De criteria zijn daarenboven van belang bij de opmaak van een vragenlijst gericht aan de mogelijke partnergemeenten.

Het is aan de Noord-Zuidambtenaar om in samenspraak met de schepen, de stedenbandwerkgroep en de Gemeentelijke Raad Ontwikkelingssamenwerking (GROS) deze criteria te bepalen en te beslissen welk belang er aan ieder criterium wordt gehecht. Het is aan te raden hieromtrent een brainstorm te organiseren en op dat moment ook te bepalen hoe en binnen welke termijn de selectieprocedure zal verlopen.

Graag willen we benadrukken dat onderstaande aanpak slechts één mogelijke manier van werken is. Het is bedoeld als één mogelijk voorbeeld van hoe het proces van partnerkeuze geobjectiveerd kan worden. Gemeentebesturen zijn vanzelfsprekend vrij om een eigen variant op deze werkwijze te bepalen.

Landenlijst als formeel criterium

Gemeenten verbonden aan het Vlaamse programma gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking hebben de vrijheid te kiezen uit partnergemeenten uit landen die door de OESO worden gekwalificeerd als 'ontwikkelingslanden'. Deze lijst is raadpleegbaar via deze link: <http://www.oecd.org/dac/stats/daclist>. De VVSG raadt echter sterk aan om te kijken naar landen waar al Vlaamse gemeenten actief zijn, zodat er in de toekomst meer synergie en samenwerking kan gezocht worden. Dit

zijn: Marokko, Senegal, Gambia, Ghana, Benin, Rwanda, Namibië, Botswana, Zuid-Afrika, de Filipijnen, China, Guatemala, Nicaragua, Bolivia, Peru, Suriname en Ecuador.

Gemeenten verbonden aan het Federaal programma zijn verplicht een land te nemen van de landenlijst voor indirecte actoren, opgesteld door DGD. Dit zijn de 18 landen waarmee de Belgische overheid een samenwerking heeft aangevuld met 23 'toegevoegde' landen.

	Afrika	Latijns Amerika	Azië
Partnerlanden (18)	Algerije, Benin, Burundi, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Oeganda, RDC, Rwanda, Senegal, Tanzania, Zuid-Afrika,	Bolivia, Ecuador, Peru	Palestijnse Gebieden, Vietnam
Toegevoegde landen (23)	Burkina Faso, Ethiopië, Guinee, Ivoorkust, Kameroen, Kenia, Madagaskar, Zambia, Zimbabwe	Brazilië, Colombia, Cuba, Guatemala, Haïti, Nicaragua, El Salvador, Suriname	Bangladesh, Cambodja, China, Indië, Indonesië, Filipijnen

Hierbij willen we wel signaleren dat deze landenlijst geen statisch gegeven is. Deze landenlijst werd in het verleden meermaals aangepast (lees: ingekort) en het is niet ondenkbaar dat dit in de toekomst nog meer zal gebeuren. Het is moeilijk uitspraken te doen over welke landen in

de toekomst uit de boot zullen vallen of welke landen er eventueel bij komen (bijvoorbeeld omwille van bepaalde politieke omstandigheden).

Gemeenten die met eigen middelen een stedenband wensen aan te gaan zijn vanzelfsprekend vrij te bepalen in welk land

ze een partnergemeente zoeken. Merk wel op dat een keuze van een partnerland dat niet op één van bovenstaande lijsten staat de mogelijkheid hypothekeert om in de toekomst alsnog in het Vlaamse of Federale programma te stappen. Bovendien

beperkt dit de mogelijkheden om te netwerken en ervaringen uit te wisselen met andere Vlaamse lokale besturen, actief in het Zuiden, aangezien zij zich in een andere context bevinden met hun samenwerking.

Bepalen specifieke criteria

Een eerste stap is het bepalen van de specifieke criteria waarop men iedere kandidaat-gemeente wenst te beoordelen. Mogelijke specifieke criteria zijn bijvoorbeeld 'democratisch bestuur', 'corruptie', 'taal', 'bereikbaarheid', 'aantal inwoners',... Idealiter worden deze specifieke criteria bepaald in nauw overleg met de verschillende betrokken actoren in de Vlaamse gemeente. Het is belangrijk hiervoor voldoende tijd vrij te maken, want dit is een zeer bepalende stap in de zoektocht naar een mogelijke partnergemeente. Het aantal specifieke criteria is zeer variabel. Sommige gemeenten focussen op een

beperkt aantal criteria, anderen maken een lijst van 20 à 30 criteria.

In bepaalde gevallen kan gekozen worden om enkele specifieke criteria als 'uitsluitingscriteria' te gebruiken. Zo kan een gemeente er (om praktische redenen) voor kiezen om niet met een Spaanstalige gemeente samen te werken of geen samenwerking aan te gaan met een gemeente die niet beschikt over een internetverbinding. Elke kandidaat partner wordt dan in eerste instantie aan deze uitsluitingscriteria getoetst alvorens geëvalueerd te worden op de andere criteria.

Bepalen clustercriteria

Wanneer er een groot aantal specifieke criteria werd bepaald, kan het wenselijk zijn deze te bundelen in enkele clustercriteria. Mogelijke clustercriteria zijn 'politiek', 'bestuurlijk', 'vergelijkbaarheid', 'praktische overwegingen',.... Zo vallen bijvoorbeeld de specifieke criteria 'democratisch bestuur' en 'corruptie' onder het clustercriterium 'politiek', terwijl 'taal' en

'bereikbaarheid' onder het clustercriterium 'praktische overwegingen' geplaatst kunnen worden.

Ook deze criteria worden best bepaald in nauw overleg met de verschillende betrokken actoren in de Vlaamse gemeente. Het aantal clustercriteria is zeer variabel en vanzelfsprekend afhankelijk van het aantal eerder bepaalde specifieke criteria.

Gewichten toekennen clustercriteria

Als derde stap is het belangrijk om over een te komen welke criteria meer en minder belangrijk worden bevonden. Dit kan door 'gewichten' toe te kennen aan ieder clustercriterium. De gewichten van de criteria worden eveneens bepaald in overleg met de verschillende betrokken actoren in de Vlaamse gemeente. In bepaalde omstandigheden kan gekozen worden om bijvoorbeeld de ambtelijke werkgroep en de GROS in afzonderlijke vergadering gewichten te laten toekennen aan de criteria om vervolgens het gemiddelde van beide scores te nemen per clustercriterium.

We raden aan er voor te zorgen dat het totale gewicht op 100 punten komt en zo ieder clustercriterium een deel van de 100 punten te geven. Zo is het mogelijk

om 'politiek' bijvoorbeeld 20 van de 100 punten te geven, 'bestuurlijk' 18 punten, praktische overwegingen 22,... zodat het totaal uiteindelijk 100 is.

Tip!

Schrijf de clustercriteria op een flipchart en geef aan iedere deelnemer van het overleg een aantal gekleurde bolletjes: 3 rode om de minst belangrijke aan te duiden en 3 groene voor de belangrijkste. Iedere deelnemer mag aanduiden welke 3 clustercriteria ze het meest belangrijk (groen) en het minst belangrijk (rood) vinden. Bepaal op basis van dit resultaat de feitelijke gewichten. Het criterium met de meeste groene bolletjes krijgt zo het zwaarste gewicht.

Gewichten toekennen specifieke criteria

Als vierde stap dient hetzelfde gedaan te worden voor de specifieke criteria. De score van het clustercriterium moet nu verdeeld worden onder de specifieke criteria. De 20 punten voor 'politiek' kunnen bijvoorbeeld verdeeld worden onder 'democratisch bestuur' 10 punten, 'corruptie' 6 punten en 'conflictgebied' 4 punten.

Tip!

Werk ook hier met een flipchart en een aantal gekleurde bolletjes. Belangrijk is wel dat de deelcriteria door iedereen goedgekeurd zijn en iedereen hetzelfde eronder verstaat!

Bepalen verificatiebronnen

Als aan alle deelcriteria gewichten zijn toegekend, dient in een vijfde stap onderzocht te worden op basis waarvan voor ieder deelcriterium betrouwbare informatie kan gevonden worden, zodat er op een zo objectief mogelijke manier geoordeeld kan worden. Voor 'corruptie' bestaat er bijvoorbeeld een 'corruption perception index' en een 'worldwide governance indicator' welke online raadpleegbaar zijn.

Zo kan er bijvoorbeeld beslist worden om van de 6 punten van 'corruptie' 4 punten te laten afhangen van de 'corruption perception index' en 2 punten van de 'worldwide governance indicator'. Over het algemeen kan gesteld worden dat de spreiding van één deelcriterium onder verschillende verificatiebronnen de objectiviteit ten goede komt. Houd er wel rekening mee dat deze verificatiebronnen op nationaal

niveau gericht kunnen zijn. Deze resultaten zijn niet altijd recht evenredig op gemeentelijk niveau.

Hoewel er hiervoor ook enkele externe verificatiebronnen bestaan, kunnen de meeste criteria die eerder gemeente-specifiek (internet voorhanden,...) zijn het gemakkelijkst bekomen worden via de vragenlijst aan de desbetreffende gemeente. In sommige gevallen kan het wenselijk zijn aan de desbetreffende gemeente te vragen hun antwoorden te staven met een bewijs. Als 'het beschikken over een beleidsplan' een criterium is, kan bijvoorbeeld gevraagd worden dit bewijsplan bij te voegen.

Aan te raden is dat de Noord-Zuid ambtenaar, al dan niet in samenspraak met de VVSG, een voorstel van verificatie doet op een volgende vergadering en dit ter goedkeuring voorlegt.

Enkele handige links:

Governance Indicator Worldbank: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>

Transparency International: <http://cpi.transparency.org/cpi2011>

Global Peace Index: <http://www.visionofhumanity.org/gpi-data/#/2011/score>

Human Development Index: <http://hdr.undp.org/en/data/map>

MDG Monitor: <http://www.mdgmonitor.org/factsheets.cfm>

Multidimensional Poverty Index: <http://www.ophi.org.uk/policy/multidimensional-poverty-index/mpi-country-briefings>

Universal Human Rights Index: <http://uhri.ohchr.org/en/>

Gold Report UCLG: <http://www.cities-localgovernments.org/gold>

Bepalen puntenverdeling gerelateerd aan verificatiebron

Als voor ieder deelcriterium alle verificatiebronnen werden bepaald, dient als laatste stap bepaald te worden hoe de punten per verificatiebron verdeeld worden. Zo kan bijvoorbeeld beslist worden dat landen die lager scoren dan 2 op de 'corruption perception index' 0/4 krijgen, landen die 2 scoren 1/4 krijgen, landen die 3 scoren 2/4 krijgen, landen die 4 scoren 3/4 krijgen en landen die hoger scoren dan 4 4/4 krijgen. Of als 'communicatie' op 8 punten staat, kan beslist worden om 4 punten toe te kennen als de gemeente over e-mail beschikt, 2 punten (extra) verkregen kan worden als er bovendien via Skype goede communicatie mogelijk is en nog eens 2 punten (extra) als er een communicatiepersoon binnen het

gemeentebestuur wordt aangeduid voor de stedenband.

Tot slot zullen er criteria zijn die iets subjectiever beoordeeld worden. Zo is bijvoorbeeld 'de mate van participatie van het middelveld aan het lokaal bestuur' in een bepaalde Zuiderse gemeente moeilijk meetbaar. In de vragenlijst aan de gemeente kan gevraagd worden hoe deze participatie gebeurt, waarna het antwoord op een 'subjectievere' manier (geen harde cijfers) zal worden beoordeeld.

Ook hier adviseren we dat de Noord-Zuid ambtenaar, al dan niet in samenspraak met de VVSG, een voorstel van puntenverdeling doet op een volgende vergadering en dit ter goedkeuring voorlegt.

Tot slot

Uit voorgaande zal al wel duidelijk zijn geworden dat het opstellen van criteria en het bepalen van hun gewichten geen evident proces is. We raden gemeenten dan ook aan zich te laten begeleiden in deze complexe zoektocht naar een partner in het Zuiden. Naast VVSG kunnen ook andere actoren, zoals andere Vlaamse gemeenten met enige ervaring, aangesproken worden om hierin een rol op te nemen.

Tot slot benadrukken we graag dat bovenstaande werkwijze slechts één mogelijke manier is om de zoektocht naar een partnergemeente in het Zuiden te objectiveren. Gemeentebesturen zijn vanzelfsprekend vrij om een eigen variant op deze werkwijze uit te werken. Belangrijk is dat de zoektocht kan gebeuren op gestructureerde en (in de mate van het mogelijke) objectief verifieerbare manier.

PRODUCTIE EN REDACTIE

Jan Verschueren i.s.m.
Team Internationaal

FOTOGRAFIE

Archief VVSG

VORMGEVING

Ties Bekaert,
Communicatiedienst VVSG

Vereniging van Vlaamse
Steden en Gemeenten vzw
Paviljoenstraat 9
1030 Brussel
T +32 2 211 55 00
F +32 2 211 56 00
internationaal@vvsg.be
www.vvsg.be

